

Výcvikový program v artefiletike - OZ Nervuška -ARTE

**Artefiletika ako preventívna sociálno-výchovná činnosť v
Materskej škole**

Záverečná práca

Autor práce: Mgr. Jana Kollárová

Bratislava 2021

Artefiletika je reflektívne, tvorivé a zažitkové pojmá vzdelávania a výchovy, ktoré používa umelecké aktivity ako hlavný prostriedok personalizácie, socializácie, enkulturácie alebo pozitívna prevencia psychických a sociálnych porúch.

Je súčasťou vzdelávacej, výchovnej, špeciálnej – pedagogickej a výtvarnej. Spolupracuje alebo má prieniky s výchovnými odbormi : špeciálnou pedagogikou, arteterapiou, didaktikou a inými odbormi. (SLAVÍK, WAWROSZ, 2004).

Výtvarný prejav dieťaťa je určitým kúzlom, ktoré deťom pomáha duševne rásť a citlivo sa dotýkať tajomstiev ukrytých vo svete okolo nich a v nich samotných. Je treba tieto aspekty podporiť a zároveň ich u dieťaťa rozvíjať rôznymi prostriedkami.

Artefiletika je moderné pojmá výtvarnej výchovy, ktorá využíva niektoré prvky arteterapie. Je založená predovšetkým na rozvoji tvorivosti dieťaťa a hlási sa k osobnostnej orientovanej výchove.

(SLAVÍKOVÁ, SLAVÍK, HAZUKOVÁ, 2000).

Cieľom artefiletiky je výchovne zhodnotiť výtvarnú aktivitu ako symbolického prostredníka medzi vnútorným svetom dieťaťa a svetom ľudskej kultúry alebo prírody. (SLAVÍKOVÁ, SLAVÍK, HAZUKOVÁ, 2000, s. 10)

Dôležitým aspektom v štátnej materskej škole je výchovno-vzdelávací proces, ktorý je riadený Školským vzdelávacím programom pre predškolské vzdelávanie.

V každej triede si učiteľka vypracuje pre svoju triedu Triedny vzdelávací program na celý školský rok.

Dieťa v materskej škole si vytvára prvé priateľstvá, buduje si prosociálne vzťahy medzi svojimi kamarátmi, sebavedomie, sebadôveru k sebe samému.

Učiteľka využíva všetky výchovné metódy a jednou z nich je aj artefiletika.

Ak porovnávame súkromnú materskú školu a štátnu materskú školu.

V súkromnej škole je menší počet detí a v štátnej materskej škole je predpísaný plný počet detí. Pri predškolákoch hovoríme o počte 24 detí v triede, pri malých deťoch je 22 detí v triede.

V štátnej materskej škole sa musí dodržiavať denný plán, ktorý pozostáva z časových úsekov (príchod do jedálne na presný čas – desiata, obed, olovrant, pobyt vonku, čas na oddych).

Učiteľka vyhladá časový úsek, kedy môže využiť artefiletiku vo výchovno-vzdelávacom procese materskej školy. Musí akceptovať rôzne faktory, vek dieťaťa, akú má pozornosť dieťa, či má v triede asistentku, koľko má detí v triede.

Trieda – Predškoly

Cieľ:

- Vedieť si vybrať a orientovať v rôznych detských
- časopisoch
- Rozvíjať schopnosť sebahodnotenia a prekonávať strach z vyjadrenia vlastného názoru
- Rozvíjať fantáziu a kreativitu
- Rozvíjať jemnú motoriku – strihanie, lepenie

Čas:

60 min až 90 min.

Pomôcky:

A4 výkresy, rôzne časopisy (zvieratá, hračky), nožnice, tyčinkový lep

Zadanie :

Podľa vlastného uváženia- vybrať si rôzne obrázky z časopisov.

Vystrihnúť a nalepiť ich na výkres A4, tak aby neostalo žiadne biele miesto na výkrese.

Práca : Skupinová, individuálna

Záver:

V poobedňajších hodinách v lete sme ostávali v triede, pre veľké horúčavy.

Trieda sa rozdelila na dve skupiny. Jedna skupina detí sa mala chuť hrať a druhé deti mali pripravené pomôcky na stole.

Bolo tam 10 detí(viac dievčat ako chlapcov),ktoré si užívali strihanie a lepenie na výkres.

Listovali v detských časopisoch popri tom sa rozprávali,spievali a smiali sa.

V tejto činnosti som ich nechala a pozorovala ich náladu. Bola vynikajúca a pokojná.

Keď potrebovali pomoc, pomáhala som im pri ich výbere.

Všetko som si nahrala, ako video a nafotila.

Najviac si užívali dievčatá medzi nimi boli 2 chlapci, ktorí si svoje výkresy spravili skôr a chceli si stavať lego. Svoje autorské výkresy si samy podpísali.

Keď som sa ich pýtala:“ Prečo si vyberali také obrázky?“. Odpoveď bola „Lebo sa mi páčia autá a lego súpravy“. „Rád by som ich dostal na narodeniny“.

Dala som mu otázku: „Bol si spokojný s aktivitou?“ Odpoveď: „Áno, páčilo sa mi, aj druhýkrát by som sa zapojil“.

Zachytená atmosféra -dievčatá si spievali.

Trieda – Malých detí (3 – 4ročné deti)

Motivácia malých detí niekedy veľmi ťažká, pretože ich pozornosť je veľmi slabá. Na začiatku septembra sa deti museli adaptovať na nové prostredie, na novú triedu, ale aj premiestňovať sa do iného traktu budovy – do jedálne.

V triede som mala písaných 22 detí. (Vo veku 3 – 4 rokov). Z toho 15 chlapcov. Moja výhoda bola, že som si vyrobila vlastné bábky a vtáčikov (stonožka Filoménka, Hudobníček pomocníček Amadeus, Myška Eliška a Myška Evička, vtáčky drozd, d'ateľ a červienka).

Pri edukačnej aktivite som mohla improvizovať s bábkami a vtáčikami. Zahrala som im divadielko kde som im predstavila vtáčky.

Rozprávali som im, kde žijú vtáčky.

Pri hre som mohla meniť hlas (hovoriť nahlas, tichúčko rozprávať, klopkat', aby som úputala pozornosť detí.

Zaujala som deti bábkovou hrou.

Téma : Zvieratá v meste – Vtáčky v meste

Artifiletickú časť v triede malých detí som rozdelila na dve časti:

a/ na individuálnu

b/ na skupinovú

A. - Individuálna

Cieľ:

- Rozvíjať reč detí.
- Oboznamovať deti s živou prírodou
- Rozvíjať jemnú motoriku - krúživým pohybom zápästia, lepiť kúsky farebných trojuholníkov na plochu výkresu
- Vybrať si svoju obľúbenú farbu

Čas :

15 minút až 25 minút

Pomôcky:

A4 výkres, trojhrané voskovky, pastelky, tyčinkový lep, oči, vystrihnuté farebné trojuholníky (rôznej veľkosti)

Zadanie:

Nakresliť vtáčika

Záver :

Každé dieťa pracovalo samostatne, čiže som sa mu mohla venovať.

Každý mal pripravený výkres, vybral si obľúbenú farbu pastelky alebo voskovky.

Deti, ktoré videli svojích kamarátov lepiť aj kresliť, tiež chceli kresliť a lepiť očka, zobáčky.

Niektoré deti nevedeli krúžiť pastelkou alebo voskovkou na papieri.

Viedla som ich slovne. Pomocou predlohy, som im ukazovala smer ako majú byť samostatný, pri svojich výtvoroch.

Všetky deti boli spokojné stvorením vtáčikov, rozhodli si spraviť aj iné vtáčiky inej farby na iný papier.

B . - Skupinová

Téma : Zvieratá v meste - Kde žijú vtáčiky - hniezdo

Cieľ:

- Rozvíjať začiatkové kolektívne vzťahy
- Oboznamovať deti s prírodou – vyhľadať na školskom dvore, kde sú hniezda na stromoch
- Estetické cítenie výtvarného celku - hniezda

Čas:

asi 15min – 25 minút

Pomôcky:

Baliaci papier alebo plagátový papier, trojhranné pastelky, voskovky, nastrihané farebné prúžky, pierka, rôzne látky, tyčinkový lep

Zadanie:

- Doplniť hniezdo

Záver:

S deťmi sme si povedali pravidlá, ktoré budeme dodržiavať:

1. Nebudú si vytrhovať pastelky, voskovky ani lep.
2. Poprosia, keď budú potrebovať lep, pastelku, alebo prúžok papiera
3. Pracujú spoločne.

Výsvetlili sme si pojmy : „Čo je to hniezdo? Kde bývajú vtáčiky? Kde má domček vtáčik?, Aké vtáčiky poznáš?“.

Na dvoch stoloch mali deti pripravený baliaci papier, na ktorom som nakreslila pomyselnú čiaru hniezda.

Deti postupne prichádzali k papieru a brali prúžky a lepili na papier a vytvorili z farebných papierov hniezdo.

Boli veľmi spokojné, veľmi sa im páčilo tvoriť hniezdo. Pri práci sa deti vymieňali, niektoré sa chceli ísť hrať, druhé prišli a dotvárali hniezdo nalepenými prúžkami. Chlapcom sa práca veľmi páčila, veľmi dlho vydržali pri nalepovaní prúžkov. Užívali si to.

Na záver musím skonštatovať, že mala som obavy z celej záverečnej práce, pretože pracujem v štátnej materskej škole v Petržalke. Nevedela som si zadeliť čas na artefiletické aktivity pri malých deťoch.

Nakoniec, sa mi podarilo spraviť artefiletické aktivity, ktoré deti si užívali a ja s nimi.

V minulom školskom roku som mala predškolákov s ktorými sa pracovalo veľmi dobre. Spolupracovali pri všetkých aktivitách, ktoré som vymyslela a aplikovala do edukačných a artefiletikačných aktivít.

V tomto školskom roku som dostala skupinu detí, ktoré mali 3 až 4 roky.

Deti neboli adaptované na predškolské zariadenie. Myslela som si, že deti v tomto veku nebudú spolupracovať.

Mojou výhodou bolo, že som pracovala s bábkami, ktoré som si vyrobila.

Na základe bábkového divadielka som mohla u detí vzbudiť pozornosť na danú tému. Pre svoju dokumentárnu činnosť som si aktivity nahrávala na video alebo fotila. Mám podklady pre svoje ďalšie artefiletické portfólio.

Zistila som, že správna učiteľka si nájde časovú medzeru v dennom programe štátnej materskej školy. Kedy môže vykonávať artefiletické aktivity a môže sa venovať dieťaťu samostatne alebo celej skupine detí.

Mgr. Jana Kollárová

Použitá literatura:

V. Slavíková, J.Slavík – Dívej se, tvoř a povídej! - 2007, 2015, 2019

SPN – Program výchovnej práce v jasliach a v materských školách – 1987

P.Krej

í – Artefiletické činnosti v preskolskom vzdelávaní – České Budejovice - 2015

Bakalárska práca

M. Nikodýmová – Využití arteterapie a artefiletiky pri práci s dětmi v MŠ –

Bakalárska práca -České Budejovice 2013

